

имкониятидан ташқари нарса юклатилмас. Она ҳам ўз боласи туфайли, ота ҳам ўз боласи туфайли зарар тортмасин. Меросхўрга ҳам худди шундай. Агар ўзаро рози бўлиб, маслаҳатлашиб, сутдан ажратишни ирода қилсалар, икковларига гуноҳ йўқ. Агар фарзандларингизга эмизувчи талаб қилмоқчи бўлсангиз, берадиганингизни маъруф ила аввалдан топширсангиз, сизларга гуноҳ йўқ. Ва Аллоҳга тақво қилинг ҳамда билингки, Аллоҳ нима амал қилаётганингизни албатта кўриб турувчидир» (233-оят).

Оятнинг охирида яна бир бор тақвога, Аллоҳдан қўрқишга даъват қилинади. Бу эса мазкур масаланинг ғоят муҳим эканига далилдир:

«Ва Аллоҳга тақво қилинг ҳамда билингки, Аллоҳ нима амал қилаётганингизни албатта кўриб турувчидир».

Яна бир бор тақвога чақириқ. Исломиё ҳаётнинг барча соҳалари тақво билан боғлиқлиги ушбу ояти карималар тўпида яққол зоҳир бўлиб турибди. Ҳатто болани эмизиш, тарбия қилиш бобида ҳам тақво билан иш тутиш таъкидланмоқда.

Аллоҳ таоло бандаларига марҳамат қилиб айтади:

﴿خَيْرٌ عِلْمٌ لِلَّهِ إِنَّ أَنْتُمْ عِنْدَ آكْرَمِكُمْ إِنَّ لِعَارِفُوا وَمَسَائِلَ شُعُوبًا وَجَعَلْنَكُمْ وَأَنْتَى ذَكَرٌ مِنْ خَلْقِنَا إِنَّا الْبَاشَرُ بِتَأْيِيدِهَا﴾

«Эй одамлар! Биз сизларни бир эркак ва аёлдан яратдик ва сизларни ўзаро танишишингиз учун халқлар ва қабилалар қилиб қўйдик. Албатта, Аллоҳнинг ҳузурида энг ҳурматлийингиз энг тақводорингиздир. Албатта, Аллоҳ ўта билувчи ва ўта хабардордир» (Ҳужурот сураси, 13-оят).

Ислом динида инсон қадрини белгилашда турли ноаниқ ўлчовларнинг ҳеч қандай қиймати йўқ. Улар ҳаммаси бекор қилинади ва ягона мезон сифатида илоҳий ўлчов жорий этилади. Бу ўлчов инсонлар қадрини фақат битта нарсага қараб, яъни инсоннинг тақвосига қараб ўлчайди:

«Албатта, Аллоҳнинг ҳузурида энг ҳурматлийингиз энг тақводорингиздир».

Ер юзида инсонларнинг кадр-қиймати ушбу илоҳий ўлчов билан ўлчангандагина турли низолар, уруш-жанжаллар ва келишмовчиликлар барҳам топади.

Худди шу оятнинг маъносида Расулуллоҳ алайҳиссолату вассаломдан кўплаб ҳадислар келган.

هُلِّلَا يَضَرَّ رِيَّهَ يَبَا نَع
هُلِّلَا لُوسَرَ لَاقَ : لَاقُ هُنَع
نَا : مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلِّلَا يَلَص
مُكِرُوصَ يَلِإِ رُظْنَيِ آلَ هَلِّلَا
يَلِإِ رُظْنَيِ نَكَلَوِ ، مُكِلِ أَوْمَ أَوْ
هُ أَوْرَ : مُكِلِ أَمَعِ أَوْ مُكِبِ وُلُق
مَلَسُم

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Албатта, Аллоҳ суратларингизга ва молу дунёларингизга қарамайди, балки қалбингиз ва амалингизга қарайди», дедилар».

Муслим ривоят қилган.

رَزَّ يَبَا نَعُ دَمَحُ أُمَامِإِلَا جَرُخَ أَوْ
يَبَّنَلَا نَا : هُنَعُ هَلِّلَا يَضَرَّ

لَا قَوْلَ مَلَسَ وَهِيَ لَعْنُهُ لَلِإِيَّاصِ
تَسَلَّكَ نِإْفٍ، رُظْنَا؛ هَلْ
إِلَّا دَوْسًا أَلَوْ رَمَحًا نَمْرِي خَب
يَؤُقَّتِ بِهَلْ ضُفَّتْ نَأْ

Имом Аҳмад Абу Зарр розияллоҳу анҳудан ривоят қилади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам унга:

«Назар сол, агар сенинг тақвода ортиқлигинг бўлмаса, қизилдан ҳам, қорадан ҳам яхши эмассан», дедилар».

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.